

หลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ จำนวน ๑๕ ชั่วโมง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าตูม

ความเป็นมา

อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เป็นอำเภอที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร(ทำนา) ซึ่งการทำนาของอำเภอท่าตูมใช้ข้าวพันธุ์หอมมะลิในการทำนา เป็นข้าวที่มีกลิ่นหอมละมุน แม้กระทั่งน้ำชาข้าวก็จะมีกลิ่นหอม และเพื่อพัฒนาประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง สร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพใหม่ มีการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ น้ำชาข้าว สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องความสวยงามของสาว ๆ ได้เป็นอย่างดีเลย เรียกได้ว่า น้ำชาข้าว คือ น้ำที่ได้จากการล้างข้าวสารก่อนที่จะนำไปหุง โดยปกติเราจะเทน้ำชาข้าวทิ้งทุกครั้ง เพราะไม่รู้จะเอาไปทำอะไรต่อ และคาดไม่ถึงว่าแท้จริงแล้วน้ำชาข้าวมีประโยชน์อีกมากมาย

การนำน้ำชาข้าว ไปใช้ประโยชน์นั้น ให้ใช้น้ำชาข้าวครั้งที่สอง เพราะน้ำครั้งแรกจะมีฝุ่นและสิ่งสกปรกที่ติดมากับข้าวสารปะปนอยู่ด้วย โดยในน้ำชาข้าว จะมีสารจำพวกวิตามินบี ๓ หรือไนอะซินปะปนอยู่ สารพวกนี้จะช่วยทำลายพิษจากมลพิษ แอลกอฮอล์ และยาเสพติดได้ รวมทั้งมีวิตามินบี ๒ ช่วยป้องกันไขมันอุดตันในเส้นเลือด อันเป็นสาเหตุให้เส้นเลือดแข็งตัว และช่วยกำจัดไขมันอิมตัวในเส้นเลือด นอกจากนี้ น้ำชาข้าวยังมีวิตามินบี ๑ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการทำงานของสมอง ระบบประสาท ระบบย่อย หัวใจ และกล้ามเนื้อ ช่วยให้เจริญอาหารและช่วยในการเจริญเติบโตของร่างกาย ทั้งยังมีธาตุเหล็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเม็ดเลือดแดง ทำให้ในอดีตคนไทยมักนำน้ำชาข้าว มาต้มใส่เกลือหรือน้ำตาลทรายดื่มเพื่อบำรุงสุขภาพนั่นเอง

กศน.อำเภอท่าตูม ตำบลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการสำรวจความต้องการพัฒนาอาชีพของประชาชนในเขตอำเภอท่าตูม และได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในเรื่องการทำแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าว หอมมะลิ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่อำเภอท่าตูม จึงให้มีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้น

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทัวถึงและเท่าเทียม สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง เป็นบุคคลที่มีวินัย เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
๒. เป็นหลักสูตรที่เน้นการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย สถานประกอบการ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาดูงาน
๓. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนรู้ไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในรายวิชาเลือกของสาระการประกอบอาชีพ
๔. เป็นหลักสูตรที่เน้นการใช้ศักยภาพ ๕ ด้านในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ศักยภาพด้านทรัพยากร ภูมิอากาศ ภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิต และด้านทรัพยากร

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

๑. มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง
๒. ตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม
๓. มีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ
๔. มีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการบริหารจัดการในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีโครงการประกอบอาชีพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพของตนเอง

กลุ่มเป้าหมาย

มี ๒ กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพที่มีความสนใจ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

จำนวน ๑๕ ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี ๖ ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ ๙ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่องที่ ๑ ช่องทางการประกอบอาชีพ

จำนวน ๔ ชั่วโมง

- ๑.๑ ความสำคัญในการประกอบอาชีพหลักสูตรขนมพุมะกรุดสมุนไพรจากน้ำข้าวข้าวหอมมะลิ
- ๑.๒ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ
  - ๑.๒.๑ การลงทุนและแหล่งทุน
  - ๑.๒.๒ ความต้องการของตลาด
  - ๑.๒.๓ พื้นที่/สถานที่ประกอบการ
  - ๑.๒.๔ หลักการตลาด
  - ๑.๒.๕ วิธีการผลิต
- ๑.๓ แหล่งเรียนรู้

เรื่องที่ ๒ ทักษะการประกอบอาชีพ

จำนวน ๕ ชั่วโมง

- ๒.๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรขนมพุมะกรุดสมุนไพรจากน้ำข้าวข้าวหอมมะลิ
  - ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรขนมพุมะกรุดสมุนไพรจากน้ำข้าวข้าวหอมมะลิ
- ๒.๒ ชนิดของสมุนไพรธรรมชาติที่นิยมนำมาเป็นส่วนผสมในขนมพุมะกรุดน้ำข้าวข้าวหอมมะลิ
- ๒.๓ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และการเก็บรักษา
  - ๒.๓.๑ วัสดุอุปกรณ์
  - ๒.๓.๒ การเก็บรักษาอุปกรณ์

เรื่องที่ ๓ การทำขนมพุมะกรุดสมุนไพรจากน้ำข้าวข้าวหอมมะลิ

จำนวน ๓ ชั่วโมง

- ขั้นตอนการทำขนมพุมะกรุดสมุนไพรจากน้ำข้าวข้าวหอมมะลิ

เรื่องที่ ๔ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมพุมะกรุดสมุนไพรจากน้ำข้าวข้าวหอมมะลิ

จำนวน ๔ ชั่วโมง

- การเลือกวัสดุในการออกแบบบรรจุภัณฑ์
- การนำวัสดุในท้องถิ่นมาออกแบบบรรจุภัณฑ์

การจัดกระบวนการเรียนรู้

๑. จัดทำกิจกรรมสำรวจ และวิเคราะห์ ตนเอง ทรัพยากร อาชีพ และความต้องการของตลาด เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

๒. จัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้กระบวนการคิดเป็น และความเป็นไปได้ รวมทั้งการศึกษาดูงาน เพื่อการตัดสินใจ เลือกประกอบอาชีพ

๓. ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ

- เรียนรู้จากวิทยากร
- เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ ผู้รู้
- เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
- เรียนรู้จากภูมิปัญญา ทฤษฎี และ ปฏิบัติ
- เรียนรู้จากกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๔. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ในการประกอบอาชีพ การจัดการผลิต และการจัดการตลาด

๕. จัดทำโครงการประกอบอาชีพ การเขียนโครงการ เสนอ อนุมัติโครงการ

๖. ดำเนินการให้ผู้เรียนทำโครงการประกอบอาชีพไปสู่การปฏิบัติจริง

๗. การนิเทศ ติดตามประเมินโครงการของผู้เรียนและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา

สื่อการเรียนการสอน

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่องความรู้เบื้องต้น แชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ
๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น , สื่อบุคคล , วิทยากรผู้ชำนาญด้านแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ
๓. เนื้อหาวิชาการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ
๔. ใบความรู้เรื่องการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ
๕. พบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
๖. อุปกรณ์ประกอบการฝึกทักษะอาชีพ

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างเรียน ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ	<p>๑. สามารถอธิบายบอกความสำคัญของการประกอบอาชีพหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิได้</p> <p>๒. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุนและแหล่งทุน - ความต้องการของตลาด - พื้นที่/สถานที่ประกอบการ - หลักการตลาด - วิธีการผลิต <p>๓. สามารถยกตัวอย่างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพได้</p>	<p>๑. ความสำคัญในการประกอบอาชีพหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p> <p>๒. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>๒.๑ การลงทุนและแหล่งทุน</p> <p>๒.๒ ความต้องการของตลาด</p> <p>๒.๓ พื้นที่/สถานที่ประกอบการ</p> <p>๒.๔ หลักการตลาด</p> <p>๒.๕ วิธีการผลิต</p> <p>๓. แหล่งเรียนรู้</p>	<p>๑. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน</p> <p>๒. วิเคราะห์อาชีพหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิในชุมชนจากข้อมูลต่างๆ</p> <p>๓. ศึกษาดูงานหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิแหล่งเรียนรู้ในชุมชน</p>	๑	๓
๒. ทักษะการประกอบอาชีพ	<p>๑. อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิได้</p>	<p>๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ 	<p>๑. ผู้เรียนและวิทยากรร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแชมป์มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p> <p>๒. ผู้เรียนสรุปความรู้</p>	๑	-

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	<p>๒. บอกชนิดของสมุนไพรธรรมชาติที่นิยมนำมาเป็นส่วนผสมกับแชมพูสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดอกอัญชัน - ขิง - บอระเพ็ด - มะกรูด - ขมิ้น 	<p>๑. ชนิดของสมุนไพรธรรมชาติที่นิยมนำมาเป็นส่วนผสมกับแชมพูสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p>	<p>๑. ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่องชนิดของสมุนไพรที่นิยมนำมาเป็นส่วนผสมกับแชมพูสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p> <p>๒. ผู้เรียนและวิทยากรร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น</p> <p>๓. ผู้เรียนสรุปความรู้</p>	๑	-
	<p>๓. บอกความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ การเก็บรักษา และการทำบัญชีครัวเรือน</p>	<p>๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และการเก็บรักษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - วัสดุอุปกรณ์ - การเก็บรักษาอุปกรณ์ 	<p>๑. ผู้เรียนและวิทยากรร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และการเก็บรักษา</p> <p>๒. วิทยากรอธิบายการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ การเก็บรักษา และการทำบัญชีครัวเรือน</p> <p>๓. ผู้เรียนสรุปความรู้</p>	๑	-
<p>๓. การทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p>	<p>๑. บอกกระบวนการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คัดเลือกพันธุ์สมุนไพร - เทคนิคการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ - ส่วนผสมแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ - ขั้นตอนในการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ 	<p>๑. กระบวนการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคัดเลือกพันธุ์สมุนไพร - เทคนิคในการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ <p>๑) ส่วนผสม</p> <p>๒) ขั้นตอนในการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p>	<p>๑. ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่องกระบวนการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p> <p>๒. วิทยากรอธิบายและสาธิตเกี่ยวกับกระบวนการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ จนครบขั้นตอน</p> <p>๓. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการทำแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ</p> <p>๔. วิทยากรประเมินผลการใช้ในการผลิตและการเก็บ</p>	๑	๓

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	- การเก็บรักษาแชมพูมะกรูด สมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ	๓) การเก็บรักษาแชมพูมะกรูด สมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ	รักษาแชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ		
๔. การออกแบบ บรรจุภัณฑ์แชมพู มะกรูดสมุนไพรจาก น้ำชาข้าวหอมมะลิ	๑. บอกการบรรจุภัณฑ์แชมพูมะกรูด สมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ ได้แก่ - ความหมายของบรรจุภัณฑ์ - วัสดุที่ใช้บรรจุภัณฑ์แชมพู มะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอม มะลิ - บรรจุแชมพูมะกรูดสมุนไพร จากน้ำชาข้าวหอมมะลิ	๑. บรรจุภัณฑ์แชมพูมะกรูดสมุนไพร จากน้ำชาข้าวหอมมะลิ	๑. ผู้เรียนและวิทยากรร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น เรื่องบรรจุภัณฑ์แชมพูมะกรูดสมุนไพร จากน้ำชาข้าวหอมมะลิ ๒. วิทยากรอธิบายและสาธิตเกี่ยวกับการบรรจุ ภัณฑ์แชมพูมะกรูดสมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ ๓. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการบรรจุแชมพูมะกรูดสมุนไพร จากน้ำชาข้าวหอมมะลิ ๔. วิทยากรประเมินผลการบรรจุแชมพูมะกรูด สมุนไพรจากน้ำชาข้าวหอมมะลิ ของผู้เรียน	๑	๓
รวม				๖	๙

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร
( )
วิทยากรผู้สอน

ลงชื่อ ผู้ตรวจหลักสูตร
(นางรุ่งนภา ชูเชิด)
ครุ อาจารย์

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(นายณรงค์ศักดิ์ นามวิชา)
ครุ กศน.ตำบล

ลงชื่อ ผู้อนุมัติหลักสูตร
(นางพรรณี ชุบขุนทด)
ผอ.กศน.อำเภอท่าตูม

